

ІЛОВАЙСЬКИЙ Дмитро Іванович (Иловайский Дмитрий Иванович; 11(23). 02. 1832, м. Раненбург, нині Чаплигін Липец. обл., РФ — 15. 02. 1920, Москва) — російський історик, публіцист. Закін. Моск. університет (1854). Відтоді вчителював; від 1858, після захисту магістер. дис. «История Рязанского княжества» (відзначена Уваров. премією С.-Петербур. АН), працював у Моск. університеті, однак 1862 звільнився і повністю присвятив себе літ.-наук. діяльності. 1855–57 написав декілька статей, присвяч. ранньофеод. періодові життя сх.-слов'ян. племен. 1870 захистив доктор. дис. «Гродненский сейм 1793 г.: Последний сейм Речи Посполитой». Опублікував у Москві працю «Разыскания

о начале Руси» (1876; 1882), узагальнюючу 5-томну «Историю России» (1876–1905), низку підручників із заг. та рос. історії для молодшого, серед. й старшого шкіл. віку (до 1917 перевидані понад 30 разів). За політ. поглядами належав до т. зв. охоронниц. напрямку тодіш. науки, представники якого обстоювали православ'я, самодержавство, народність. Як історик заперечував норманіст. теорію походження Русі, висунув гіпотезу про існування на укр. теренах особливості Азов., протогун. за етніч. складом держави. Його «История России» містить цінний матеріал з історії укр. нац. революції 1648–76. Вміщував статті консерватив. характеру в «Русском вестнике», «Московских ведомостях», «Новом времени», «Русском обозрении», входив до складу низки чорносотен. організацій. 1918 заарешт. більшовиками, однак незабаром звільнений.

Рекомендована література

1. Южаков С. Н. Дневник журналиста // Русское богатство. 1897. № 7;
2. Цветаев Д. В. К 50-летию учено-литературной деятельности Д. И. Иловайского. Москва, 1908;
3. Чекурин Л. В. Русский историк Д. И. Иловайский: Опыт библиографического исследования. Рязань, 2002;
4. Кіндратенко А. Коментар до дискусії між Д. Іловайським та В. Васильєвським з питання етнічної належності гунів IV–V століть. Х., 2004.

О. М. Машкін

Бібліографічний опис:

Іловайський Дмитро Іванович / О. М. Машкін // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-13107>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).